

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) stav 5. i 6. na Ustav Republike Srpske, člana 115. Ustava Republike Srpske i člana 60. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 104/11 i 92/12), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 27. septembra 2021. godine, d o n i j e l o
j e

ODLUKU

Utvrđuje se da Odlukom o prijevremenom stupanju na snagu Zakona o neprimjenjivanju Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, broj 02/1-021-583/21 i Zakonom o neprimjenjivanju Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, broj 02/1-021-584/21, koje je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na Dvadesetoj posebnoj sjednici, održanoj 30. jula 2021. godine, nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

O b r a z l o ž e n j e

Predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske dostavila je 23. avgusta 2021. godine Ustavnom sudu Republike Srpske - Vijeću za zaštitu vitalnog interesa (u daljem tekstu: Vijeće) akt broj: 03.1/I-389/21 od 23. avgusta 2021. godine kojim se, saglasno zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda, traži utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Odluci o prijevremenom stupanju na snagu Zakona o neprimjenjivanju Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, broj: 02/1-021-583/21 i Zakonu o neprimjenjivanju Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, broj: 02/1-021-584/21, koje je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na Dvadesetoj posebnoj sjednici održanoj 30. jula 2021. godine. Uz navedeni akt dostavljeni su predmetni akti (Odluka i Zakon), Odluka o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda sa obrazloženjem, broj: 03.2.5-134/21 od 6. avgusta 2021. godine, kao i amandmani sa obrazloženjem pod brojem: 03.2.5-134/21-1 od 9. avgusta 2021. godine, koje je Klub delegata bošnjačkog naroda podnio na Odluku i Zakon. U aktu predsjedavajuće Vijeća naroda se navodi da je Narodna skupština Republike Srpske na Dvadesetoj posebnoj sjednici održanoj 30. jula 2021. godine izglasala predmetne akte te su, saglasno Amandmanu LXXXII na Ustav Republike Srpske, Odluka i Zakon dostavljeni na razmatranje Vijeću naroda Republike Srpske. Klub delegata bošnjačkog naroda je pomenutim aktom odlučio da pokrene proceduru zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, jer smatra da je ovim aktima povrijeđen vitalni nacionalni interes ovog naroda. S obzirom na to da Vijeće naroda Republike Srpske nije postiglo saglasnost svih klubova povodom predmetnih akata, kao ni Zajednička komisija Narodne skupštine i Vijeća naroda, pitanje je proslijeđeno Ustavnom sudu Republike Srpske - Vijeću za zaštitu vitalnog interesa da odluči da li je osporenim aktima povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Na sjednici održanoj 30. avgusta 2021. godine Vijeće je donijelo Rješenje broj UV-2/21, kojim je utvrđeno da je prihvatljiv zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Odluci o prijevremenom stupanju na snagu Zakona o neprimjenjivanju Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, broj: 02/1-021-583/21 i Zakonu o neprimjenjivanju Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o

dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, broj: 02/1-021-584/21, koje je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na Dvadesetoj posebnoj sjednici održanoj 30. jula 2021. godine.

Naime, Vijeće je, na osnovu navedenog akta i priložene dokumentacije, utvrdilo da je obavještenje o pokretanju postupka za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa ovom vijeću dostavila predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske, da je o pokretanju postupka za utvrđivanje postojanja vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda odlučilo sedam delegata Kluba bošnjačkog naroda u Vijeću naroda, da se o zahtjevu za utvrđivanje postojanja vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u osporenim aktima (Odluka i Zakon) glasalo po proceduri za zaštitu vitalnog interesa, ali da o tome nije postignuta saglasnost svih klubova konstitutivnih naroda u Vijeću naroda, kao ni saglasnost Zajedničke komisije Vijeća naroda i Narodne skupštine Republike Srpske.

Saglasno članu 50. st. 2. i 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 114/12 i 29/13), Vijeće je 30. avgusta 2021. godine Klubu delegata srpskog naroda i Klubu delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske, kao i Narodnoj skupštini Republike Srpske, dostavilo na odgovor pomenuto rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda.

U odgovoru Narodne skupštine Republike Srpske na rješenje o prihvatljivosti zahtjeva, koji je dostavljen 6. septembra 2021. godine, navodi se da isti nije, ni sa formalnog ni sa materijalno-pravnog aspekta, utemeljen na Ustavu. Prije svega, u odgovoru se navodi da, posmatrajući sa formalnopravnog aspekta, Klub delegata bošnjačkog naroda nije naveo relevantne pravne činjenice koje se odnose na osporene akte, te da je zahtjev nejasan i nepotpun, bez elemenata koji su za ovakve zahtjeve neophodni, te da se u konkretnom slučaju zloupotrebljava institut zaštite vitalnog nacionalnog interesa. Po mišljenju Narodne skupštine, posmatrajući sa materijalnopravnog aspekta, u ovom predmetu se ne radi o povredi vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda. Naime, u odgovoru se navodi da iz obrazloženja Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda nije vidljivo na koji način je povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda osim što se neosnovano pozivaju na zaštitu Bosne i Hercegovine kao odrednice identiteta bošnjačkog naroda, te neargumentovano na praksu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, u odgovoru se ukazuje na amandmane koje je ovaj klub uložio na osporene akte koji se, kako se navodi, ne mogu dovesti u kontekst zaštite vitalnog nacionalnog interesa, kao i da se Klub Bošnjaka takvim postupanjem neosnovano postavlja u poziciju svojevrsnog zaštitnika interesa Bosne i Hercegovine. Osporeni akti, kako se navodi u odgovoru, nemaju nacionalni predznak i podjednako se odnose na sve građane, odnosno ne sadrže odredbe kojima se diskriminišu ili favorizuju pripadnici bilo kojeg konstitutivnog naroda ili pripadnika naroda iz reda ostalih. Na osnovu navedenog smatraju da zahtjev Kluba Bošnjaka u Vijeću naroda Republike Srpske, kojim se osporavaju predmetni akti, nije utemeljen na Ustavu Republike Srpske, odnosno da predmetnim aktima nije povrijeđen vitalni nacionalni interes nijednog konstitutivnog naroda, pa predlažu da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Klub delegata srpskog naroda i Klub delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske nisu dostavili odgovor na rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda.

Odluku o prijevremenom stupanju na snagu Zakona o neprimjenjivanju Odluke visokog

predstavnikom kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, broj: 02/1-021-583/21 od 30. jula 2021. godine donijela je Narodna skupština Republike Srpske na osnovu čl. 70. stav 1. tačka 2. i 109. Ustava Republike Srpske i čl. 177. stav 2. i 181. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 66/20). Ovom odlukom je propisano da je u postupku donošenja Zakona o neprimjenjivanju Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine utvrđeno da postoje naročito opravdani razlozi da navedeni zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja (tačka I), te da ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske" (tačka II).

Zakonom o neprimjenjivanju Odluke visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine propisano je: da se Odluka visokog predstavnika kojom se u Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15 i 35/18) u članu 145a, iza stava 1. dodaju novi stavovi 2. do 6., a važeći stav 2. mijenja i numeričke kao novi stav 7, neće primjenjivati na teritoriji Republike Srpske (član 1), da nadležni organi Republike Srpske neće sarađivati sa nadležnim organima Bosne i Hercegovine u pogledu primjene Odluke visokog predstavnika iz člana 1, te da će Vlada Republike Srpske stupanjem na snagu ovog zakona obezbijediti primjenu stava 1. ovog člana u cilju zaštite građana Republike Srpske (član 2), te da ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske" (član 3).

U postupku odlučivanja o zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda Vijeće je imalo u vidu da je zaštita vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda utvrđena članom 70. Ustava, koji je dopunjen Amandmanom LXXVII na Ustav Republike Srpske, kao princip zaštite određenog kruga kolektivnih prava, kao što su ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti, identitet jednog konstitutivnog naroda, ustavni amandmani, organizacija organa javne vlasti, jednaka prava u procesu donošenja odluka, obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno nasljeđe, teritorijalna organizacija, sistem javnog informisanja i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa ukoliko tako smatraju dvije trećine jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Vijeću naroda. Takođe, Vijeće je imalo u vidu član 5. stav 1. alineja 2. Ustava, prema kome se ustavno uređenje Republike temelji na obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti i zaštiti vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda.

Istovremeno, Vijeće je konstatovalo da je u Obrazloženju Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog interesa bošnjačkog naroda navedeno da Bošnjaci kao konstitutivni narod svoj identitet vezuju za državu Bosnu i Hercegovinu koja se ovim zakonom i odlukom napada i negira, čime se istovremeno, po njihovom mišljenju, protivustavno napada i negira i identitet bošnjačkog naroda. U vezi s navedenim u ovom obrazloženju se ukazuje da je identitet jednog naroda povezan s teritorijom, porijeklom, jezikom i političko-ekonomskom organizacijom određenog prostora, kao i da je pripadnicima bošnjačkog naroda Ustavom Republike Srpske garantovano pravo da se izjasne o svom vitalnom interesu. S obzirom na navedeno, Klub delegata bošnjačkog naroda ističe da je Bosna i Hercegovina jedna od odrednica njihovog identiteta, tako da osporenim zakonskim rješenjima treba zaštititi kako entitet, tako i državu Bosnu i Hercegovinu u

čijem sastavu je taj entitet.

U postupku odlučivanja o meritumu Vijeće je, prije svega, razmotrilo argumentaciju Narodne skupštine iznesenu u odgovoru na rješenje o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva, prema kojoj je, sa formalnopravnog aspekta, zahtjev nepotpun i nejasan i ne sadrži neophodne elemente za razmatranje i odlučivanje. U odnosu na ove navode Vijeće je utvrdilo da je o pitanjima formalnopravne prirode odlučeno u postupku prihvatljivosti predmetnog zahtjeva za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, te da se ova argumentacija ne može isticati u postupku donošenja meritorne odluke.

Polazeći od citiranih odredaba Ustava, zatim sadržaja osporenih akata (Odluke i Zakona), te uzimajući u obzir navode Kluba delegata bošnjačkog naroda, kao i odgovor Narodne skupštine Republike Srpske na rješenje o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva, Vijeće je utvrdilo da predmetnim aktima nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Prilikom ovakve ocjene Vijeće je imalo u vidu sadržaj akata koji su osporeni, iz kojih, po ocjeni Vijeća, ne proizlazi da isti diskriminišu ili dovode u podređen položaj bilo koji konstitutivni narod u Republici Srpskoj u pravu na uživanje garancija iz kruga vitalnih nacionalnih interesa definisanih odredbama Amandmana LXXVII na Ustav Republike Srpske, kojim je dopunjen član 70. Ustava, te tako ni prava na identitet bošnjačkog naroda, na koji se poziva podnosilac zahtjeva. Osporeni akti, po ocjeni Vijeća, ne utiču ni direktno ni indirektno na identitet nijednog konstitutivnog naroda u Republici Srpskoj, a činjenica da ne sadrže normativna rješenja u smislu zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda ne može biti predmet zaštite vitalnog nacionalnog interesa.

Pored toga, Vijeće smatra da su navodi Obrazloženja o povredi vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u konkretnom slučaju paušalni, jer ne sadrže pravnu argumentaciju u smislu ustavnih garancija o zaštiti vitalnih nacionalnih interesa. Naprotiv, ovo obrazloženje je, u suštini, zasnovano na tvrdnjama podnosioca zahtjeva da predmetni akti negiraju Bosnu i Hercegovinu, čime je, kako se navodi, narušen identitet bošnjačkog naroda, koji oni vezuju za Bosnu i Hercegovinu. Ovako postavljen zahtjev za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa, u kojem se prevashodno iznosi stav podnosioca zahtjeva o navodnom uticaju osporenih akata na državne attribute Bosne i Hercegovine, ne može se, po ocjeni Vijeća, dovesti u vezu sa odredbama Amandmana LXXVII na Ustav Republike Srpske, kojim je dopunjen član 70. Ustava, a kojim su definisani vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda u Republici Srpskoj. Zbog toga ovi navodi nisu relevantni za odlučivanje Vijeća i ne mogu biti predmet njegovog razmatranja.

Vijeće smatra da navodi Kluba delegata bošnjačkog naroda izneseni u Obrazloženju Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa i Obrazloženju Amandmana koje je ovaj klub konstitutivnih naroda predložio na predmetni zakon mogu eventualno biti predmet apstraktne ocjene ustavnosti pred Ustavnim sudom Republike Srpske, ali ne i pitanje povrede vitalnih nacionalnih interesa bošnjačkog naroda.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u izreci ove odluke.

Ovu odluku većinom glasova donijelo je Vijeće za zaštitu vitalnog interesa u sastavu: predsjedavajuća Vijeća Irena Mojović, predsjednik Suda mr Džerard Selman i sudije: Milenko Arapović, Amor Bukić, Zlatko Kulenović, prof. dr Marko Rajčević i akademik prof. dr Snežana Savić.

Broj: UV-2/21
27. septembra 2021. godine

PREDSJEDAVAJUĆA
Vijeća za zaštitu vitalnog
interesa
Ustavnog suda Republike
Srpske
Irena Mojović s.r.